

*Галина Решетовська,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Пагута Т. І.
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені акад. С. Дем'янчука»*

ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ КУЛІНАРІЇ

Виходячи з нових вимог суспільства до освітніх результатів, необхідно вносити зміни у методики навчання підростаючого покоління. Відповідно до Державного стандарту дошкільної освіти [1] потрібно навчити дітей пізнавати себе та критично оцінювати власні результати, сформувати функціонально грамотну особистість. Наукою встановлено, що передумовою розвитку компетентностей особистості є здатність дитини максимально швидкій та гнучкій адаптації до реалій сучасного світу.

У наукових розвідках сучасності (В. Старченко, Н. Баглаєвої, Т. Пагути, А. Столяр, Н. Співак) акцентовано, що логіко-математичний розвиток здійснює вплив на загальний процес розвитку дошкільників, при цьому, акцентовано на важливості формування логіко-математичних уявлень, котрі є базовими для становлення наукових понять.

Термін «логіко-математична компетентність» є комплексним і багатоаспектним, що складається з взаємопов'язаних і взаємозалежних логічного та математичного компонентів. Н. Баглаєва об'єднує два поняття в єдиний понятійний комплекс (логіко-математичний розвиток і логіко-математична компетентність) [2, с.14]. У наукових розвідках І. Підлипняк [5, с. 195] акцентовано, що математичний та логічний складники є взаємозалежними, тому що, знання математичного змісту засвоюються за допомогою логічних прийомів.

Дітям дошкільного віку подобається виконувати те, що роблять дорослі [4, с. 251], тому кулінарія стає для них цікавою справою. Процес приготування їжі може принести більше, ніж

задоволення. За умови правильного підбору засобів кулінарії можна створити багато можливостей для когнітивного розвитку дитини. Засоби кулінарії сприяють ознайомленню та розумінню сутності логіко-математичних понять, таких як: кількість, форма, розмір, простір час, порівняння, класифікації, тощо [1, с. 12].

Наприклад, е процесі випікання спостерігаємо як різні форми печива, пирогів, тістечок змінюють розмір, стають більшими або меншими, вищими або плоскими. Концепції форми підкріплені постійним зверненням до розмірів і форм кухонних приладів, міксера, духовки, блендера, плити, каструль, сковорідок, посуду, формочок для печива. Цінним досвідом слугує обведення фігур, вирізання їх, а потім використання візерунка форми як формочок для печива на розкачаному тісті. Поняття кількості формуємо у процесі змішування дітьми продуктів та підрахунку кількості інгредієнтів, щоб відповідали рецепту, підрахунок секунд змішування під час використання блендера. Сутність порядкового рахунку, розвиваємо під час обговорення рецепту: спочатку просіяти сухі інгредієнти, по-друге додати вологі інгредієнти, по-третє змішати їх разом, по-четверте вилити тісто в попередньо змащену форму, п'яте поставити деко в попередньо розігрітій духовці. Поняття найвищого, найдовшого та найнижчого легко засвоїти, при маніпулюванні дитиною різними кухонними приладами чи їх зображеннями і визначали їх використання для різних кількостей продуктів. Сутність часу допоможе розвивати годинник (пісочний, звичайний, таймер). Здобувачі освіти обчислюють заданий час за рецептом, педагог встановлює час на пісочному годиннику, щоб показати, коли щось буде зроблено, встановлює таймер на точні хвилини, у підсумку діти перевіряють звичайний годинник, коли таймер дзвонив, щоб побачити, чи час збігся з пісочним годинником.

Кулінарія – чудовий засіб, щоб навчити дітей класифікації [3, с. 36]: фрукти чи овочі, сухі інгредієнти або вологі інгредієнти, тверді та м'які інгредієнти. Змістовними є завдання на визначення фігур, трикутники, квадрати, прямокутники, кола та їх порівняння за розміром, формою та кольором. Поняття пропорції можливо сформувати шляхом поділу апельсина, яблука, банана,

тістечка та пирогів, тостів чи бутерброда на половинки, четвертини, треті частини, щоб показати, скільки шматочків становить ціле. Групування предметів за різними ознаками можливе у процесі зіставлення цифри з групами предметів, під час сервірування столу при підготовці осередка кулінарії до використання, роботи з різними інгредієнтами та розподілу готового приготованого продукту на порції. Цікавим завданням є порівняння ваги та об'єму борошна з цукром і чому, коли його з'єднали та випікали, воно важило менше. Діти помітили, що борошно, просіяне кілька разів, здавалося світлішим і перевищувало вихідне вимірювання.

Заняття із кулінарії сприяють розвитку у дітей дошкільного віку знань та умінь із різних освітніх галузей. Наприклад, процес приготування молочних коктейлів захоплює дітей маніпуляціями з блендером і дивує від результатів переходу твердого стану в рідкий. Розкачування тіста для пирогів і печива є цікавою справою, не тільки щоб створювати форми, але й сприяє розвитку дрібних м'язів рук і координації.

Отже, кулінарія є потужним навчальним засобом, яку можна використовувати як невід'ємну частину навчальної програми для дітей старшого дошкільного віку, що формує математичні поняття та навички дошкільників та їхнє ставлення до математики. Маємо припущення, що старші дошкільники можуть демонструвати високі рівні розуміння логіко-математичних понять і розвивати позитивне ставлення до математики, якщо їх навчання підтримується ретельно розробленими кулінарними вправами.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт дошкільної освіти. URL: <http://surl.li/kiwcum> (дата звернення: 19.09.2024)
2. Баглаєва Н. Логіко-математичний розвиток дошкільників: шляхи оптимізації. *Палітра педагога*. 2002. № 2. С. 12–14.
3. Гладка Т. Г. Технологія «математика на кухні» як інноваційний підхід до навчання математики дітей дошкільного віку. *Сучасне дошкілля: актуальні проблеми, педагогічні пошуки, здобутки*: збірник матеріалів Регіональної науково-практичної Інтернет-конференції студентів, молодих науковців, педагогів-практиків. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. С. 35-40

4. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2015. 400 с.

5. Підлипняк І. Ю. Логіко-математичний розвиток дітей дошкільного віку: особливості освітньо-виховного процесу. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка, соціальна робота»*. 2017. Випуск 2 (41). С. 194-196.

Наталія Савченко,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Валентина Борова,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янука»

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗБАГАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛІСЬВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Аналізуючи соціально-економічну, політичну, культурну ситуації сьогодення, ми спостерігаємо різного роду проблеми соціального становлення дітей. Зокрема, війна в Україні, сигнали повітряних тривог, звуки вибухів, руйнування традиційних сімейних цінностей, виявляють крихкість особистості дитини, нестачу дитячого досвіду. У тяжких умовах воєнного стану дитина може стати жертвою воєнних, національних, соціальних конфліктів, які підриватимуть її духовне, фізичне і моральне здоров'я. Відповідно, з необхідністю постає наукове осмислення проблеми соціалізації в сучасному суспільстві.

Старший дошкільний вік є періодом найбільш інтенсивного соціального розвитку дитини, який повинен розглядатися на чотирьох рівнях: соціальному, інституціональному, міжособистісному, індивідуальному. Саме тому проблема формування соціального досвіду дітей, зокрема, старшого дошкільного віку, набуває особливої актуальності. Виникає нагальна потреба в осучасненні змісту, обґрунтуванні та експериментальній перевірці перспективних форм, методів і власне засобів забезпечення в ЗДО важливого поетапного процесу